

Крім того, з міркувань національної безпеки, Україна може заборонити експорт товарів та послуг, які можуть бути використані для військових цілей або ж можуть загрожувати національній безпеці країни. Також можуть бути введені обмеження на переміщення товарів та послуг через контрольні пункти на кордонах.

Наступним важливим аспектом є питання фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємств. У військовий час, фінансування може бути обмеженим, оскільки держава має спрямовувати фінансові ресурси на потреби оборони та безпеки країни.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність у військовий час в Україні є ускладненою та може бути обмеженою з міркувань національної безпеки та обороноздатності країни. Підприємства мають звертати увагу на зміни у законодавстві та дотримуватися всіх вимог.

Література

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ від 16 квітня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

УДК 330.34

*Шацька З. Я., к.е.н., доцент
Бурлак А. О., магістрант кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну*

МЕРЕЖЕВІ ПІДПРИЄМНИЦЬКІ СТРУКТУРИ, ЯК ДОМІНУЮЧІ СУБ'ЄКТИ СМАРТ-ЕКОНОМІКИ

Сучасні процеси глобалізації та інтеграції світового бізнесу, прискорені стрімким науково-технічним прогресом спричинили трансформацію діяльності підприємств. В умовах смарт-економіки та активного розвитку смарт-технологій впровадження нових підходів до ведення бізнесу зумовило формування нових суб'єктів, якими є мережеві підприємницькі структури або мережеві структури (network business structure). Під мережевою підприємницькою структурою розуміється «сукупність автономних фірм чи підрозділів, які ведуть себе як єдине велике ціле, використовуючи соціальні механізми для координації та контролю» [3]. Мережева підприємницька структура, за визначенням G. Vernous, F. Valcin це «мережа людей чи організацій, які є незалежними, реалізують спільний проект чи спільну економічну діяльність, спілкуються та проводять інформаційні процеси за допомогою інформаційних технологій і не залежать від часу та простору» [4]. Мережева підприємницька структура – це «добровільна сукупність самостійних суб'єктів господарювання, пов'язаних певними інтеграційними взаємодіями з метою результативного комбінування ресурсів і ключових компетенцій, що функціонує у інформаційному (віртуальному) середовищі, економічна діяльність якої базується постійному створенні та реалізації інновацій та наданні комплексного продукту (пакета послуг) споживачам» [2]. Дуже часто поняття «мережеві підприємницькі структури» ототожнюють з поняттям «віртуальне підприємство». Віртуальне підприємство – це «специфічна форма підприємства, система засобів якого складена шляхом перетинання автономних систем цілей агентів мереж» [1]. Віртуальне підприємство є більш вузьким поняттям, ніж мережева підприємницька структура.

Переходу підприємств до мережевих підприємницьких структур сприяють стрімкі зміни в інформаційно-комунікаційних технологіях та формування смарт-економіки. Створення та розвиток мережевих підприємницьких структур є результатом активізації процесів злиття та поглинання в процесі транснаціоналізації бізнесу та

формування великих інтегрованих суб'єктів в контексті смарт-економіки. Перевагами мережевих підприємницьких структур у порівнянні з підприємствами інших типів є:

- можливість використання ресурсів інтегрованих підприємств;
- зниження витрат виробництва, у тому числі і трансакційних витрат;
- збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції за рахунок розширення збутової мережі;
- розподіл ризику між учасниками мережі;
- розширення можливостей у обміні інформацією, знаннями, навчанні персоналу між інтегрованими підприємствами;
- можливість спільного інвестування інноваційних проєктів;
- підвищена організаційна гнучкість.

Модель мережевої підприємницької структури включає в себе наступні ключові елементи:

- хмарні технології;
- аналіз великих даних (Big Data);
- електронна комерція;
- цифрове співробітництво між партнерами;
- автоматизація ланцюгів постачання;
- консолідація бек-офісу.

Завдяки впровадженню мережевої бізнес-моделі, мережеві підприємницькі структури можуть краще пристосуватися до нових умов ведення бізнесу, інтегруючись із новими партнерами, створюючи більшу цінність власним споживачам і формуючи спільне використання стратегічних активів. Для мережевих підприємницьких структур головним джерелом конкурентоспроможності стають дані (Big Data). Вони здатні створювати високотехнологічну продукцію (послуги) з новими споживчими якостями, що посилить їх конкурентні позиції та забезпечить подальший сталий розвиток в умовах смарт-економіки. Найбільш широко мережевий бізнес в Україні розвинутий в сфері роздрібною торгівлі. За даними рейтингу «Топ-500 компаній Центральної та Східної Європи», який щорічно публікується компанією «Deloitte», три українські торгові мережі увійшли до рейтингу, а саме: «Fozzy Group» (95 місце), «АТБ-маркет» (101 місце) та «Епіцентр К» (280 місце).

Література

1. Бойченко К. С. Віртуальне підприємство, як фактор підвищення результативності бізнес-проекування. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2013-1_0-pages-205_209.pdf.
2. Шацька З. Я. Особливості формування підприємницьких структур в умовах цифрової економіки. *Цифрова трансформація та інновації в економіці, праві, державному управлінні, науці та освітніх процесах: збірник тез наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції* (Київ-Буковель, 18–21 березня 2019 року). Фінансово-економічна наукова рада, 2019. С. 72–75.
3. Social Network Analysis Software. URL: <http://www.analytictech.com/mb021/virtual.htm>.
4. Vernous, G., Valcin, F. (2006). Revisiting the concept of Virtual Organization: new organizational forms or new organizational process? *Atlantic International University: School of science and Engineering*. URL: <http://www.aiu.edu/applications/DocumentLibraryManager/upload/VERNOUS%20Guyverson.doc>.